

2017-32-0152-00089

Skrivelse af 17. februar 2017 fra Midt- og Vestjyllands Politi

Ved levende syn på slagteriet den 8. august 2016 kl. 8:15 observeredes et halt slagtesvin og fire slagtesvin med store brok med sår på broksækken. Dyrene blev leveret til slagteriet den 7. august 2016 kl 13:00, og chaufføren oplyste, at de ikke var adskilt fra de andre svin under transporten.

Landmanden oplyste, at han drev 25 gårde, og leverede 400.000 slagtesvin årligt. Alle dyr blev tilset af dyrlæger, og de svin, der ikke blev vurderet transportegnede blev placeret på en bestemt af de 25 gårde. De 5 svin ”var alle, af dyrlægerne, anset for transportegnede.”

Chaufføren oplyste, at han havde hentet de lidt over 200 grise på 30-50 kg og bakket lastbilen til en bygning, hvor grisene kom ud via en lidt mørk korridor. Grisene kom på en gang og med fart på, og det havde ikke været muligt for ham at vurdere hver enkelt gris under læsningen.

Rådet udtalte:

Spørgsmål 1:

Har dyr nr. 1 under sit ophold i besætningen, derved været udsat for uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling, eller grovere uforsvarlig behandling med karakter af mishandling?

Svar ad 1:

Rådet skal bemærke, at det af sagsakterne ikke entydigt fremgår, hvilke af dyrene nr. 1 og 3 i anmeldelsen af 1. september 2016, der er undersøgt og kan identificeres som præparat A og B ved den pato-anatomiske undersøgelse af 9. december 2016, jf. erklæring af 13. december 2016.

Det fremgår af sagsakterne vedrørende dyr nr. 1-4, at

Dyr nr. 1

”Ved den kliniske undersøgelse af det levende dyr kunne det konstateres, at dyret havde et sår på undersiden af navlebrokken med en størrelse på 15x13 cm. Såret var ildelugtende. Dyret stod krumrygget, og var lidt blegt...”

”Ved undersøgelsen efter den slagtemæssige behandling af slagtekroppen fandtes navlebrok med sår. Der var tarme i broksækken. Der var granulationsvæv i såret, og der var hul fra bughulen og ud til sårets overflade...”

Dyr nr. 2

Det fremgår af veterinær kontrolrapport af 8. august 2016, at *”Gris nr. 2 ..., havde sår på begge sider af broksækken. På den ene side et sår med størrelsen 9 cm x 8 cm, på den anden side et overfladisk sår på samme størrelse. Selve broksækken var 20 cm i diameter.”*

Af anmeldelsen fremgår, at *"Efter aflivning sås endnu et sår på undersiden af broksækken... Der var tarme i broksækken. Der var granulationsvæv i såret."*

Dyr nr. 3

Det fremgår af anmeldelsen vedrørende dyr nr. 3, at *"Ved den kliniske undersøgelse af det levende dyr kunne det konstateres, at dyret havde et sår på undersiden af navlebrokken med en størrelse på 13x14 cm. Såret var tørt, og der var koldbrand i hudflapper i kanten af såret..."*

"Ved undersøgelsen efter den slagtemæssige behandling af slagtekroppen fandtes navlebrok med sår. Der var tarme i broksækken. Der var granulationsvæv i såret."

Dyr nr. 4

Af anmeldelsen fremgår, at *"Ved den kliniske undersøgelse af det levende dyr kunne det konstateres, at dyret havde et stort navlebrok, 22x23 cm. Dyret havde besværet gang med bagben, der ramte brokket ved gang. Broksækken var meget tæt på underlaget, ca. 2 cm fra gulv. Der var små sår på undersiden af broksækken..."*

"Ved undersøgelse efter den slagtemæssige behandling af slagtekroppen fandtes navlebrok med sår. Der var tarme i broksækken. Dyret havde akut bughulebetændelse og gulsot."

Ved pato-anatomisk undersøgelse af materiale fra to af grisene med brok på Sektion for Patologi, Institut for Veterinær Sygdomsbiologi, KU SUND, blev det konkluderet, at de observerede forandringer var forenelige med navlebrok. Endvidere kronisk sårdannelse i overliggende hud med granulationsvævs- og bindevævsdannelse. Sårene vurderedes at have en alder på flere uger. (At dømme efter beskrivelserne og sammenholdt med billeddokumentationen i fotomappen fra slagteriet kan det kun handle om dyr nr. 1 og dyr nr. 3).

Dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe. Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.

Rådet finder, at såfremt det vurderes, at et stort brok eller et brok med tilstødende komplikationer hos en gris ikke er af en sådan karakter, at dyret skal aflives/slages straks, skal dyret anbringes i sygesti med et tykt lag strøelse, da det er stærkt udsat for stifællers bid, tråd, puf og stød, ligesom der er stor risiko for sårdannelse på broksækken. Rådet finder endvidere, at svin med store brok kræver ekstra opmærksomhed og påpasselighed fra staldpersonalets side ved det daglige tilsyn af det enkelte dyr.

Lidelsen hos dyr nr. 1 og 3 har været tydelig og let erkendelig med store og ildelugtende navlebrok med store sårannelser på broksækkene, heraf en sårdannelse med hudflapper med koldbrand, samt påvirket almenbefindende med krumrygget kropsholdning og bleghed.

Lidelserne hos dyr nr. 2 og dyr nr. 4 har tilsvarende været tydelige og let erkendelige med sårskader på siderne af broksækkene forårsaget af kontakt med bagklovene under bevægelse.

Rådet finder, at dyr nr. 1-4's situation burde have været observeret og afhjulpet på et tidligere tidspunkt i forbindelse med det daglige tilsyn, hvilket ud fra det foreliggende bedst ville være sket ved, at dyrene blev isoleret i sufficient indrettet sygesti, løbende blev undersøgt for afheling af sårene eller evt. var aflivet/hjemmeslagtet.

Dyr nr. 1-4 har således ikke været beskyttet bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe, ligesom de ikke har været behandlet omsorgsfuldt under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov.

Lægges ovennævnte og de medsendte fotos til grund, finder Rådet, at ved at have opholdt sig i besætningen igennem længere tid uden at være opstaldet sufficient, være løbende vurderet eller behandlet således, at dyrene udviklede navlebrok med kroniske og i et tilfælde nekrotiske sårdannelse, med påvirket almenbefindende med bleghed og krumrygget kropsholdning, gangbesvær og gulsot har dyr nr. 1 og 3 samlet set været udsat for en høj grad af smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe.

Dyr nr. 2 og 4 vurderes til at have været udsat for mindst en betydelig grad af smerte, lidelse angst, varigt mén og væsentlig ulempe.

Rådet vil samlet set karakterisere forholdet som groft uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens §§ 1 og 2.

Spørgsmål 2:

Har dyr nr. 1's tilstand og lidelse været erkendt forud for transporten, og i bekræftende fald i hvilket omfang?

Svar ad 2:

Se svar ad 1.

Spørgsmål 3:

Kan dyr nr. 1's tilstand og lidelse være blevet forværret under transporten, og i bekræftende fald i hvilket omfang?

Svar ad 3:

Lægges svar ad 1, sagsakterne og de medsendte fotos til grund, finder Rådet, at ved at være transporteret levende til slagtning, og derved være udsat for bid, tråd, puf og stød fra de andre svin, har dyr nr. 1-4 været udsat for risiko for forværrelse af dyrenes tilstand, herunder risiko for yderligere komplikationer som ruptur af brokkene med tarmfremfald til følge.

Spørgsmål 4:

Kan dyr nr. 1's tilstand og lidelse være blevet forværret under dyrets ophold på slagteriet fra aflæsningen den 7. august 2016 kl. 13.00 til det levende syn den 8. august 2016 kl. 8.15, og i bekræftende fald i hvilket omfang?

Svar ad 4:

Rådet kan ikke afvise, at grisenes tilstand kan være forværret under opholdet på slagteriet. Risikoen for forværring vil afhænge af de forhold, dyrene var opstaldet under på slagteriet.

Spørgsmål 5:

Har dyr nr. 1 været egnet til transport?

Svar ad 5:

Rådet anser slagtesvin med brok med komplikationer i form af sårddannelser på broksækken, bevægelseshæmning, påvirket almentilstand eller tegn på andre komplikationer som indeklemning, bughindebetændelse o.l. for uegnede til transport.

Lægges ovennævnte samt svar ad 1 og svar ad 3 til grund, finder Rådet, at dyr nr. 1-4 ikke var egnet til transport den 7. august 2016, heller ikke såfremt de havde været adskilt under transporten.

Ved at være læsset, aflæsset og transporteret levende til slagtning med brok med komplikationer som store sårddannelser, gangbesvær og påvirket almenbefindende, finder Rådet, at dyr nr. 1 og 3 har været udsat for en høj grad af smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe, og gris 2 og 4 har mindst været udsat for en betydelig grad af smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe.

Rådet vil karakterisere forholdet som groft uforsvarlig behandling af dyr vedr. dyr nr. 1 og 3 og mindst uforsvarlig behandling vedr. dyr nr. 2 og 4, jf. dyreværnslovens § 1.

Spørgsmål 6:

Har dyr nr. 1 været egnet til transport adskilt fra andre dyr under transporten?

Svar ad 6:

Se svar ad 5.

Spørgsmål 7:

Har dyr nr. 1 ved at blive transporteret, derved været udsat for uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling, eller grovere uforsvarlig behandling med karakter af mishandling?

Svar ad 7:

Se svar ad 5.

Dyr nr. 2:

Såfremt ovennævnte lægges til grund:

Spørgsmål 8:

Har dyr nr. 2 under sit ophold i besætningen, derved været udsat for uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling, eller grovere uforsvarlig behandling med karakter af mishandling?

Svar ad 8:

Se svar ad 1.

Spørgsmål 9:

Har dyr nr. 2's tilstand og lidelse været erkendelig forud for transporten, og i bekræftende fald i hvilket omfang?

Svar ad 9:

Se svar ad 1.

Spørgsmål 10:

Kan dyr nr. 2's tilstand og lidelse være blevet forværret under transporten, og i bekræftende fald i hvilket omfang?

Svar ad 10:

Se svar ad 3.

Spørgsmål 11:

Kan dyr nr. 2's tilstand og lidelse være blevet forværret under dyrets ophold på slagteriet fra aflæsningen den 7. august 2016 kl. 13.00 til det levende syn den 8. august 2016 kl. 8.15, og i bekræftende fald i hvilket omfang?

Svar ad 11:

Se svar ad 4.

Spørgsmål 12:

Har dyr nr. 2 været egnet til transport?

Svar ad 12:

Se svar ad 5.

Spørgsmål 13:

Har dyr nr. 2 været egnet til transport adskilt fra andre dyr under transporten?

Svar ad 13:

Se svar ad 5.

Spørgsmål 14:

Har dyr nr. 2 ved at blive transporteret, derved været udsat for uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling, eller grovere uforsvarlig behandling med karakter af mishandling?

Svar ad 14:

Se svar ad 5.

Dyr nr. 3:

Såfremt ovennævnte lægges til grund:

Spørgsmål 15:

Har dyr nr. 3 under sit ophold i besætningen, derved været udsat for uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling, eller grovere uforsvarlig behandling med karakter af mishandling?

Svar ad 15:

Se svar ad 1.

Spørgsmål 16:

Har dyr nr. 3's tilstand og lidelse været erkendelig forud for transporten, og i bekræftende fald i hvilket omfang?

Svar ad 16:

Se svar ad 1.

Spørgsmål 17:

Kan dyr nr. 3's tilstand og lidelse være blevet forværret under transporten, og i bekræftende fald i hvilket omfang?

Svar ad 17:

Se svar ad 3.

Spørgsmål 18:

Kan dyr nr. 3's tilstand og lidelse være blevet forværret under dyrets ophold på slagteriet fra aflæsningen den 7. august 2016 kl. 13.00 til det levende syn den 8. august 2016 kl. 8.15, og i bekræftende fald i hvilket omfang?

Svar ad 18:

Se svar ad 4.

Spørgsmål 19:

Har dyr nr. 3 været egnet til transport?

Svar ad 19:

Se svar ad 5.

Spørgsmål 20:

Har dyr nr. 3 været egnet til transport adskilt fra andre dyr under transporten?

Svar ad 20:

Se svar ad 5.

Spørgsmål 21:

Har dyr nr. 3 ved at blive transporteret, derved været udsat for uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling, eller grovere uforsvarlig behandling med karakter af mishandling?

Svar ad 21:

Se svar ad 5.

Dyr nr. 4:

Såfremt ovennævnte lægges til grund:

Spørgsmål 22:

Har dyr nr. 4 under sit ophold i besætningen, derved været udsat for uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling, eller grovere uforsvarlig behandling med karakter af mishandling?

Svar ad 22:

Se svar ad 1.

Spørgsmål 23:

Har dyr nr. 4's tilstand og lidelse været erkendelig forud for transporten, og i bekræftende fald i hvilket omfang?

Svar ad 23:

Se svar ad 1.

Spørgsmål 24:

Kan dyr nr. 4's tilstand og lidelse være blevet forværret under transporten, og i bekræftende fald i hvilket omfang?

Svar ad 24:

Se svar ad 3.

Spørgsmål 25:

Kan dyr nr. 4's tilstand og lidelse være blevet forværret under dyrets ophold på slagteriet fra aflæsningen den 7. august 2016 kl. 13.00 til det levende syn den 8. august 2016 kl. 8.15, og i bekræftende fald i hvilket omfang?

Svar ad 25:

Se svar ad 4.

Spørgsmål 26:

Har dyr nr. 4 været egnet til transport?

Svar ad 26:

Se svar ad 5.

Spørgsmål 27:

Har dyr nr. 4 været egnet til transport adskilt fra andre dyr under transporten?

Svar ad 27:

Se svar ad 5.

Spørgsmål 28:

Har dyr nr. 4 ved at blive transporteret, derved været udsat for uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling, eller grovere uforsvarlig behandling med karakter af mishandling?

Svar ad 28:

Se svar ad 5.

Dyr nr. 5:

Såfremt ovennævnte lægges til grund:

Spørgsmål 29:

Har dyr nr. 5 under sit ophold i besætningen, derved været udsat for uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling, eller grovere uforsvarlig behandling med karakter af mishandling?

Svar ad 29:

Af anmeldelsen af 1. september 2016 fremgår vedrørende dyr nr. 5, at *"Der var endvidere en gris, der var svært støttehælt på højre forben... Ved den kliniske undersøgelse af det levende dyr kunne det konstateres, at dyret havde en hævelse på højre forben ved albue, ca. 10 cm i diameter. Dyret viste tegn på smerte, når det bevægede sig, og støttede kun kortvarigt på højre forben."*

"Ved undersøgelsen efter den slagtemæssige behandling af slagtekroppen fandtes kronisk ledbetændelse i albueleddet på højre forben."

Rådet finder, at dyr nr. 5's situation har været tydelig og let erkendelig i forbindelse med det daglige tilsyn, og derfor burde tilstanden have været afhjulpet på et tidligere tidspunkt, hvilket ud fra det foreliggende bedst ville være sket ved, at dyret blev anbragt i sufficient indrettet sygesti, tilset af en dyrlæge og behandlet eller aflivet/hjemmeslagtet.

Dyr nr. 5 har således ikke været beskyttet bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe, ligesom det ikke har været behandlet omsorgsfuldt under hensyntagen til dets fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov.

Lægges ovennævnte og medsendte foto og videoklip til grund, finder Rådet, at ved at have opholdt sig i besætningen igennem længere tid uden at være opstaldet sufficient, tilset af dyrlæge eller behandlet, således at dyret d. 7. august 2016 fremstod med udpræget støttehalthed og hævelse af højre forben, har dyr nr. 5 været udsat for høj grad af smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe.

Rådet vil karakterisere forholdet som groft uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens §§ 1 og 2.

Spørgsmål 30:

Har dyr nr. 5's tilstand og lidelse været erkendelig forud for transporten, og i bekræftende fald i hvilket omfang?

Svar ad 30:

Se svar ad 29.

Spørgsmål 31:

Kan dyr nr. 5's tilstand og lidelse være blevet forværret under transporten, og i bekræftende fald i hvilket omfang?

Svar ad 31:

Lægges svar ad 29, sagsakterne og medsendte foto og videoklip til grund, finder Rådet, at ved at være læsset, aflæsset og transporteret levende til slagtning, og derved være udsat for bid, puf og stød fra de andre svin eller mod vognens sider, kan det ikke udelukkes, at dyr nr. 5 har været udsat for forværring af dyrets tilstand. Et forsøg på en kvantificering af en sådan forværring vil være af ren spekulativ karakter.

Spørgsmål 32:

Kan dyr nr. 5's tilstand og lidelse være blevet forværret under dyrets ophold på slagteriet fra aflæsningen den 7. august 2016 kl. 13,00 til det levende syn den 8. august 2016 kl. 8,15, og i bekræftende fald i hvilket omfang?

Svar ad 32:

Se svar ad 4.

Spørgsmål 33:

Har dyr nr. 5 været egnet til transport?

Svar ad 33:

Dyr der ikke kan gå og stå ved egen hjælp, eller dyr, der er springhalte, svært støttehalte eller udpræget gangbesværede på grund af diagnosticeret eller formodet knoglebrud, ledscred, smertefulde betændelsestilstande i lemmerne (ledbetændelse, seneskedebetændelse o. lign.), samt dyr som lider af almen svækkelse, må ikke transporteres levende til slagting eller til levebrug, men skal aflives eller nødslægtes på stedet.

Lægges ovennævnte samt svar ad 29 og svar ad 31 til grund, finder Rådet, at dyr nr. 5 ikke var egnet til transport d. 7. august 2016, heller ikke såfremt det havde været adskilt under transporten.

Ved at være læsset, aflæsset og transporteret levende til slagting med støttehalthed og hævelse af højre forben, finder Rådet, at dyr nr. 5 har været udsat for en høj grad af smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe.

Rådet vil karakterisere forholdet som groft uforsvarlig behandling af dyr, jf. dyreværnslovens § 1.

Spørgsmål 34:

Har dyr nr. 5 været egnet til transport adskilt fra andre dyr under transporten?

Svar ad 34:

Se svar ad 33.

Spørgsmål 35:

Har dyr nr. 5 ved at blive transporteret, derved været udsat for uforsvarlig behandling, grovere uforsvarlig behandling, eller grovere uforsvarlig behandling med karakter af mishandling?

Svar ad 35:

Se svar ad 33.

Spørgsmål 36:

Giver sagen i øvrigt anledning til bemærkninger?

Svar ad 36:

Rådet skal henvise til Rådets udtalelse af 2. december 2008 om svin med store/komplicerede navle- eller lyskebrok, samt Rådets redegørelse af 17. februar 2009 om transport af syge eller tilskadekomne produktionsdyr inkl. heste.

Bestemmelserne pålægger besætningsejer og chauffør ansvaret for slagtedyrenes transportegnethed på selve læsningstidspunktet. Evt. tilstedeværelse af skriftlige dyrlægeerklæringer eller mundtlige tilkendegivelser om transportegnetheden ændrer ikke på denne ansvarsfordeling.

Afgørelse:

Tiltalte besætningsejer blev straffet med bøde på 60.000 kr.

Tiltalte transportvirksomhed blev straffet med bøde på 60.000 kr.

Tiltalte chauffør blev straffet med bøde på 10.000 kr.